

Fakta

Antalet röstberättigade under 18 år i församlingsvalet 2010 är uppskattningsvis drygt 100 000.

Bakgrund

Lagreformen utgick från ombudsinitiativ 7/2006 som lämnades till kyrkomötet våren 2006. Den 8 november samma år beslutade kyrkomötet ge kyrkostyrelsen i uppdrag att bereda en framställning om sänkning av rösträttsåldern till 16 år. I september 2007 gav kyrkostyrelsen sin framställning (9/2007) till kyrkomötet. Kyrkomötet fattade beslut 8.11.2008 om att ändra 7 kap. 3 § och 8 kap. 3 § i kyrkolagen. Därefter skickades ärendet till undervisningsministeriet och via statsrådet som regeringsproposition till riksdagen, där det godkändes 14.11.2008. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 2009. Lagändringen gäller inte kyrkoherdeval, där rösträttsåldern fortsättningsvis är 18 år.

Vem får rösta i församlingsval?

Lika rösträtt vid församlingsval har enligt 8 kap. 3 § 1 mom. i kyrkolagen alla de medlemmar av kyrkan som senast den första valdagen har fyllt 16 år. Enligt bestämmelsen är åldern och medlemskap i kyrkan avgörande – det förutsätts alltså inte att man har gått i skriftskola eller är konfirmerad.

Vem får kandidera i församlingsval?

Valbar till förtroendeuppdrag i församlingen är enligt 7 kap. 3 § i kyrkolagen en person som

- a) är känd för sin kristna övertygelse
- b) har fyllt 18 år
- c) är konfirmerad medlem av församlingen
- d) inte är omyndig
- e) Vid församlingsval ska valbarhetsåldern ha uppnåtts senast den första valdagen, vilket innebär den söndag då valförrättningen börjar.

Ungas medlemskap i kyrkan

Vårdnadshavarna beslutar gemensamt om ett barns religiösa ställning så länge barnet är under 18 år, dvs. om de vill att barnet ska bli medlem i kyrkan eller utträda ur kyrkan.

När barnet är under 12 år:

- Enligt föräldrarnas beslut kan ett barn under 12 år bli medlem i församlingen om åtminstone den ena av barnets föräldrar eller vårdnadshavare är medlem i kyrkan. Ett barn under 12 år kan förbli medlem i kyrkan även om barnets föräldrar eller vårdnadshavare skulle utträda.
- Barnets mor kan som vårdnadshavare ensam besluta att barnet ska döpas och bli medlem i kyrkan inom ett år från barnets födelse, om barnet inte tidigare har varit medlem i något religiöst samfund. Om övriga förändringar i den religiösa ställningen för barn under ett år beslutar vårdnadshavarna tillsammans. Om till exempel ett barn, vars vårdnadshavare är barnets mor och far, genom moderns ensidiga beslut har blivit medlem i en församling vid två månaders ålder kan modern inte ensam besluta att barnet ska utträda ur kyrkan då det är till exempel tio månader gammalt.

När barnet har fyllt 12 år:

- Ett barn som fyllt 12 år kan bli medlem i ett religiöst samfund eller anmälas ha utträtt endast med sitt eget skriftliga samtycke.
- Förändringar i 12–17-åringars religiösa ställning förutsätter alltid att barnet och vårdnadshavarna är av samma åsikt i frågan.
- Ett 12–17 år gammalt barn kan fortsätta vara medlem i kyrkan även om föräldrarna inte skulle vara medlemmar.
- Ett barn som fyllt 15 år kan dock själv inträda i eller utträda ur ett religiöst samfund med vårdnadshavarnas skriftliga samtycke.

Hur kommer det sig att en 16-åring anses vara tillräckligt gammal för att ta ansvar för sitt röstningsbeteende, men för att kunna bli medlem i kyrkan eller skriva ut sig behövs ett skriftligt godkännande av vårdnadshavaren?

Vem som beslutar om när barn eller unga ska bli medlemmar av eller utträda ur ett religiöst samfund bestäms i religionsfrihetslagen, vilken gäller för alla kyrkor och religiösa samfund. Vem som får rösta i församlingsval i vår kyrka bestäms i kyrkolagen, som enbart tillämpas på evangelisk-lutherska kyrkan. Kyrkan har med stöd av 76 § i grundlagen en viss autonomi att själv besluta om kyrkans ordning och förvaltning och därmed också om vem som får rösta i församlingsval.

Pirjo Pihlaja, ecklesiastikråd vid Kyrkostyrelsen, har gett experthjälp i utformningen av svaren.